

Marxismus a antinomie lidské svrchovanosti

Marxistická koncepce komunismu představuje v teoretické rovině myšlenkový konstrukt, který se blíží představě ideální (dokonalé) společnosti. Tato teoretická koherence však naráží na zásadní praktickou překážku: fundamentální a zdánlivě neměnnou povahu lidské přirozenosti. Aplikace této myšlenky v praxi odhaluje několik inherentních bodů selhání, které její realizaci znemožňují.

1.1. Antropologický pesimismus I: Pasivita většiny (Proletariát)

Prvním bodem selhání je omezenost myšlení majoritní části populace, kterou lze ztotožnit s marxistickým "proletariátem". Tato většina vykazuje tendenci volit cestu nejmenšího odporu a není schopna převzít plnou zodpovědnost sama za sebe.

- **Existenciální modus "Mít":** Většina není schopna formulovat a sledovat dlouhodobé, abstraktní či přesahující cíle. Její myšlení operuje ve způsobu "mít", který vyžaduje neustálé materiální jistoty a hmotný majetek.
- **Odpor ke změně:** Z podstaty této orientace vyplývá, že jakákoli revoluční myšlenka je pro tuto skupinu diskomfortní a destabilizující. Tato většina proto nikdy sama revoluční proces nezahájí.

1.2. Antropologický pesimismus II: Koruptivní povaha moci (Vůdci)

Druhý bod selhání leží na opačném pólu – u menšiny, která "vidí za systém". Jedná se o jedince schopné iniciovat revoluční změnu a následně se stát jejími vůdci. Pasivní většina jim deleguje moc, jelikož sama není schopna ji vykonávat.

- **Inherentní korupce:** Problém nastává v momentě převzetí moci. I nejušlechtilejší jedinci z řad této vůdčí minority podléhají korupční povaze moci.
- **Negativní transformace:** Postupně se proměňují v přesný opak toho, proti čemu bojovali, a často se stávají "dokonalejší a temnější verzí" původního systému (viz historické příklady jako Stalin či Lenin).

2. Fenomenologie nerovnosti: Přirozené vs. umělé

Z výše uvedeného vyplývá fundamentální otázka rovnosti. Z justičního a víceméně i ekonomického hlediska by měla panovat spravedlnost a celková rovnost.

Tento ideál je však konfrontován s přírodními (biologickými) a filozofickými faktory, které *de facto* tvoří nerovnost: inteligence, moudrost, kritické myšlení či "vnitřní filozofie". Tyto faktory dávají každému jedinci odlišnou schopnost dosáhnout změny a bojovat za svou věc.

Zatímco uměle vytvořená nerovnost (např. na základě rasy či orientace) je nespravedlivá, přirozená nerovnost daná biologickými a filozofickými faktory je reálná.

2.1. Zdroj nerovnosti: Vnitřní filozofická orientace

Klíčová nerovnost pramení z vnitřní orientace jedince na:

1. **Věci:** Tito lidé žijí plně způsobem "mít". Rovnost sama o sobě není jejich cílem; jsou ochotni akceptovat nerovnost výměnou za dostatek materiálního bohatství.
2. **Lidi:** Tito jedinci stojí na rozcestí mezi modelem "mít" a "být".
3. **Ideje:** Tito lidé žijí plně způsobem "být". Právě tuto skupinu bude umělá nerovnost trápit nejvíce.

(Poznámka: Lze se domnívat, že Karl Marx sám stál na pomezí těchto dvou způsobů myšlení.)

3. Sociálně-psychologická typologie (A/B)

Pro hlubší pochopení lze definovat dvě ideální typologie založené na volbě mezi: **A)** "Práce, řízek a peníze" (Jistota) **B)** "Absolutní a riskantní Svoboda" (Nejistota)

3.1. Typ A (Pragmatická většina)

Jedinci volící jistotu (Typ A) jsou pragmatičtí a realističtí (např. z důvodu odpovědnosti k rodině). Tvoří naprostou dominantní většinu společnosti.

- Operují ve způsobu "mít", orientují se na věci a lidi.
- Z jejich vlastní iniciativy jen zřídka vzejde společenská změna či progres.
- Marx či Orwell by je definovali jako "proletariát" – "většinu času mlčící a snažně ovladatelnou většinu".
- Jakkoli je tato volba pochopitelná, pro jedince orientovaného na ideje představuje tato cesta formu "vězení".

3.2. Typ B (Idealistická menšina)

Jedinci volící riskantní svobodu (Typ B) jsou komplexnější.

- Jsou zaměřeni na ideje a přemýšlejí způsobem "být" (nechtějí svobodu *mít*, chtějí svobodní *být*).
- Ve společnosti tvoří menšinu, jsou často outsiders, nepochopení a považováni za "blázny".
- Jsou to ti, kdo systém nesnáší a chtějí jej buď opustit, nebo fundamentálně změnit.

3.3. Patologie a potenciál typologie

- **Patologie Typu B:** Hlavním rizikem Typu B je "přílišný idealismus". Pokud jejich ideály selžou, může dojít k "velké radikalizaci". Archetypem takto změněného jedince Typu B je postava O'Briena z Orwellova *1984*.
 - Tito jedinci si musí být vědomi, že jejich myšlení funguje stejně ve vztahu ke svobodě jako ve vztahu k moci – nechtějí moc *mít*, chtějí *být* mocní, což vede k touze po absolutní kontrole.
 - Jsou to iniciátoři revolucí, které však často nakonec i ovládnou.
- **Hybridní typ (A/B):** Existují i hybridní jedinci, kteří disponují nadhledem Typu B, ale zároveň zkušenostmi, realismem a pragmatismem Typu A. Tito jedinci mají "velký potenciál".
- **Metodologická poznámka:** Tato typologie je zjednodušením; oba typy i hybridní formy by bylo možné dále podrobněji kategorizovat.

4. Závěry a prognózy

4.1. Hlavní teze: Zneužití ideologie

Závěrem lze konstatovat, že Marxův komunismus nikdy nesloužil jako nástroj svrchovanosti lidu. Vždy byl naopak využit (zneužit) jedinci Typu B, kteří již prošli procesem radikalizace a korupce moci (např. Stalin, Lenin).

4.2. Autorská pozice a naděje

Jako člověk identifikující se s Typem B, který si je plně vědom možností i inherentních omezení a slabin tohoto myšlení, věřím, že lidstvo se jednoho dne může dostat do bodu, kdy bude utopie možná, ačkoli se to prozatím zdá nereálné. Naději lze spatřovat v "hybridních lidech typu A/B", kteří by mohli sloužit jako "mosty" pro společenský posun.

4.3. Prognostické doplnění: Vynucená transformace

Pokud v blízké budoucnosti dojde k rozsáhlé robotizaci a implementaci umělé inteligence v masivním měřítku, dojde k zániku kapitalismu v jeho současné podobě.

- **Krise:** Nastane situace, kdy úzké elity ("buržoazie", kapitalisté) budou vlastnit všechny výrobní prostředky (roboty, AI), zatímco "proletariát" se stane masou bez práce.
- **Nevyhnutelnost:** Revoluce v takovém scénáři bude nevyhnutelná.
- **Řešení:** Nutně bude muset vzniknout forma "hybridního socialismu", kde stát bude centrálně řídit AI a roboty a přerozdělovat veškeré bohatství a potraviny.